

casus insinuat per ly « indulget : » quia videlicet archiepiscopus, licet non sit iudex ordinarius omnium de provincia, nihilominus per totam provinciam potest libere dare remissionis litteras generales; hoc est, potest indulgentias concedere secundum formam concilii generalis, prout habetur in c. *Nostro* 15, juncta Glossa γ . *Per tuam provinciam de Pœnit. et remiss.*

59. XIV. *Ecclesia suffraganei vacante custodit archiepiscopus bona ejus defectu canonicorum.* — Decimus quartus casus importatur per ly « custos : » et consistit in hoc, quod Ecclesia suffraganei vacante, si non supersint canonici qui custodiant bona mensæ episcopalis, vel adsint dumtaxat minus idonei, aut suspecti, tunc metropolitanus bona ejusmodi custodire possit; ita tamen, ut de istis nihil auferat, sed illibata omnia episcopo, qui ibi ordinabitur, reddat. Patet hoc ex can. *Non liceat alicui*, 12, q. 2.

60. XV. *Si habet speciale privilegium Papæ.* — Decimus quintus casus denotatur per ly « quia Papa dat : » quando videlicet archiepiscopus per speciale privilegium Papæ ampliore habet jurisdictionem in subditos suffraganeorum, c. *Duo simul*, 9, in fin. h. t.

61. XVI. *Aut per legitimam consuetudinem obtinuit ampliore jurisdictionem in subditos suffraganei.* — Decimus sextus casus insinuat per ly « usus : » et fit, quando per longævum usum, sive consuetudinem legitime præscriptam, obtinuit archiepiscopus ampliore jurisdictionem in subditos suffraganei, arg. can. *Conquestus*, 9, q. 3. et c. *Duo simul*, h. t. ibi : « Vel illi prisca consuetudo contulit ab antiquo : » siquidem consuetudo dat jurisdictionem, prout, præter jura hic allegata, desumitur ex c. *Romana*, § *Neque de Foro compet.* in 6 et notat ibi Glossa, γ . *De Consuetudine*.

62. XVII. *Quando episcopus facit permutationem cum capitulo suo.* — Decimus septimus casus significatur per ly « permutat sociis : » hoc est, quando episcopus permutationem facit cum capitulo suo; quia talis permutatio non debet fieri sine consensu superioris, arg. c. *Apostolica*, de *His quæ fiunt a prelat.* Hostiensis cit. n. 7. γ . *Permutat.*

63. XVIII. *Et quando suffraganeus, qui recusatur ut suspectus, remittit causam ad metropolitanum.* — Decimus octavus tandem casus exprimitur illis verbis, « suspectus cumque remittit : » hoc est, quando episcopus suffraganeus, qui recusatur ex justa causa veluti

suspectus, remittit causam ad superiorem metropolitanum : tunc enim archiepiscopus in causa illa procedere debet, c. *Cum speciali*, 6f, § I. in fin. de *Appellat.* Abbas ubi supra, n. 11. Hostiensis et alii.

§ III.

DE POTESTATE EPISCOPI GENERATIM.

64. *Episcopi nomen est antiquissimum, et idem significat, ac Superintendens.* — Quæritur I. Quotuplex, et qualis sit potestas episcopi? Ubi prænotandum, quod *Episcopi* nomen sit antiquissimum, simulque græcum, compositum ex ly $\epsilon\pi\iota$, quod *super*, et $\sigma\upsilon\pi\epsilon\rho\sigma$, quod latine, *intentio*, significat : quasi episcopus sit *superintendens*, seu curam gerens eorum quibus præficitur; prout notatur in can. *Qui episcopatum*, 8, q. 1, et can. *Cleros*, dist. 21. Et licet vocabulum istud etiam apud ethnicos fuerit usitatum, de facto tamen apud christianos significare solet eum, qui et clero et populo præst in spiritualibus. Huc adde dicta paulo superius n. 16, et seqq. Quibus prænotatis,

65. *Potestas episcopi generatim est duplex, nempe ordinis, et jurisdictionis.* — Resp. I. Potestas episcopi generatim est duplex, ordinis videlicet, et jurisdictionis. Ita communis. Et quidem « potestas ordinis » dicitur illa, quæ dependet ab ordine, seu characterè episcopali : et hæc potissimum consistit in tribus, nempe in confirmando, ordinando, et consecrando. Unde episcopus nondum consecratus ea quæ sunt ordinis episcopalis, per semetipsum exercere non potest, quamvis possit alteri episcopo delegare, seu licentiam facultatemque committere ut suo locò sacras ordinationes, consecrationes, aliaque quæ sunt ordinis episcopalis peragat, c. *Suffraganeis*, 11, de *Elect.*

66. *Potestas jurisdictionis; et in quo consistat.* — « Potestas jurisdictionis est, » per quam episcopus constituitur iudex et pastor Ecclesiæ suæ, ut possit causas decidere, beneficia conferre, visitare, corrigere, et delinquentes punire juxta statuta sacrorum canonum, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, prout habetur cap. 1, h. t. juncta Glossa, et doctores ibidem. Et quidem hujusmodi jurisdictio jure ordinario competit episcopis, text. clar. c. *Cum episcopus*, h. t. in 6; ibi : « Cum episcopus in tota sua diocesi jurisdictionem ordinariam noscatur ha-

bere. » Idque intellige non solum de episcopo consecrato, sed etiam de electo et confirmato tantum; uti liquet ex c. *Transmissam*, 15, de *Elect.*

67. *Episcopi non solum habent jurisdictionem ordinariam, sed etiam imperium mixtum, et merum.* — Resp. II. Episcopi in suis diocesisibus non solum habent jurisdictionem ordinariam, ut num. præc. dictum est; sed etiam imperium mixtum, et merum. Ita Fagnanus, in c. *Perniciosam*, n. 25, h. t. citans alios. Ratio est, quia episcopi possunt in suis diocesisibus inquirere, ac punire crimina, cit. cap. 1, h. t. Item possunt excommunicare, c. *Per tuas*, 40, et c. *Ut animarum de Constitut.* in 6 et alia hujusmodi in eriminosos exercere. Atqui talia spectant ad mixtum et merum imperium, ut patet ex dictis supra, tit. de *Officio et potestate judicis delegati*, § 1. n. 26.

68. *Potestas ordinis confertur episcopis immediate a Deo.* — Quæritur II. An potestas jurisdictionis competat episcopis immediate a Deo, vel potius mediante Papa? Et notanter dicitur « potestas jurisdictionis; » de hac quippe solummodo est quæstio et controversia aliqua inter doctores, quam fusissime examinat Fagnanus in c. *Perniciosam*, n. 28, et seqq. h. t. Nam potestatem ordinis conferri episcopis vi suæ consecrationis, adeoque immediate a Deo, certum est; unde et hæc ab Ecclesia amplius auferri, vel impediri non potest, sicut nec character episcopalis, utpote indelebilis. Verum loquendo de potestate jurisdictionis non parum variant doctores, uti videre est apud Bellarminum, lib. IV de *Romano Pontifice*, cap. xxii et seqq.; Azorium, tom. II, lib. III, disp. 30, quæst. 13; Fagnanum, loc. cit.; Pirhing, h. t. 39, et seqq. ac alios : Unde,

69. *An idem dicendum de potestate jurisdictionis?* — Resp. I. Quamvis jurisdictio ordinaria episcoporum secundum se, ac in generali considerata, a Christo fuerit instituta, adeoque ea non sit potestas gubernandi pure temporalis et civilis, sed spiritualis, atque divina; nihilominus si ipsa consideretur quoad has vel illas personas, quibus confertur, et in ordine ad certas dioceses, loca, seu populos, respectu quorum ea confertur, sic ipsa descendit immediate a Romano Pontifice, tanquam vicario Christi, et supremo Ecclesiæ universalis pastore. Ita Pirhing, loc. cit. appellans hanc sententiam verissimam, et hodie communem theologorum et canonistarum. Id ipsum in re, sub aliis tamen terminis, tra-

dit Fagnanus, ubi supra, n. 30, dicens, quod quantum ad immediationem virtutis, potestas episcopi sit immediate a Christo; non vero, quantum ad immediationem suppositorum agentium; sic enim (ut idem in progressu explicat) mediat summus Pontifex, vocans alios episcopos in partem sollicitudinis, eisque dividens certas dioceses, harumque populos gubernandos; quamvis virtus potestatis episcopalis ut sic descendat immediate ex Christi institutione. Idem tradit Sannig, h. t. cap. vi. num. 3, et Engel, tit. de *Majorit. et obed.*, n. 34, ubi ait potestatem jurisdictionis episcopi sub diverso respectu (videlicet modo explicato) dari a Christo, et a Papa.

70. *Jurisdictio episcopalis secundum se, ac in generali, est instituta a Christo.* — Prima pars, nempe jurisdictionem episcopalem secundum se, ac in generali spectatam, sive (ut loquitur Fagnanus) quantum ad immediationem virtutis, fuisse institutam a Christo Domino patet ex S. Scriptura. Nam, ubi Christus Joan. xxi, 17 dixit beato Petro : *Pasce oves meas*; et rursus dum Matth. xxviii, 19; Marc. xvi, 15, generatim præcepit Apostolis : *Euntes in mundum universum, docete omnes gentes*, etc. præbuit simul ipsis potestatem, non solum ubique prædicandi Evangelium Dei, sed etiam fundandi Ecclesias, et creandi episcopos in universo mundo : quod et Apostoli rite postmodum observarunt, ut patet ex eorum *Actib.*

71. *Et ab eodem immediate collata sancto Petro cæterisque Apostolis.* — Ubi tamen notandum cum Bellarmino, loc. cit. cap. xxii. et seqq., Barbosa, part. I, de *Offic. et potest. episc.* tit. I, cap. 1, n. 31; Pirhing, h. t. n. 40, et aliis, quod non solum beatus Petrus, sed etiam cæteri Apostoli immediate a Christo acceperint munus apostolatus, sicque jurisdictionem, atque auctoritatem ubique terrarum prædicandi verbum Dei, fundandi Ecclesias, et creandi episcopos, juxta illud Lucae vi, 13 : *Vocavit discipulos suos, et elegit duodecim ex ipsis quos et Apostolos nominavit*, cum similibus. Quod etiam divus Paulus de semelipso testatur *Galat.*, cap. 1, 1. illis verbis : *Paulus apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem : et amplius probat Bellarminus, cit. cap. xxii. Ac proinde quoad hujusmodi auctoritatem apostolatus, et jurisdictionem administrandi pro toto orbe terrarum absque ulla limitatione, par fuerit potestas omnium*

Apostolorum, arg. can. *In novo*. dist. 21. ibi: « Cæteri vero Apostoli, quod fuit cum eodem (Petro) pari consortio honorem, et potestatem acceperunt. » Et can. *Loquitur Dominus*, 24 q. 1, ibi: « Hoc erant utique et cæteri Apostoli, quod fuit et Petrus, pari consortio præditi et honoris, et potestatis. » Quamquam in hoc posteriori canone recte notetur, quod Ecclesia, ad conservandam ejus unitatem super unum, hoc est, Petrum apostolum, sit ædificata; sive, ut legitur in can. *Ita Dominus* dist. 19, præfati muneris sacramentum per Christum in beatissimo Petro, Apostolorum omnium summo, principaliter collocatum fuerit.

72. *Sed cum discrimine; et quali?* — Nihilominus præter jam dictam differentiam, aliud adhuc discrimen intercedit inter præfatam potestatem jurisdictionis a Christo immediate concessam divo Petro et cæteris Apostolis. Nam potestas fundandi ubique terrarum Ecclesias, creandique episcopos, beato Petro collata fuit non solum ratione officii vicariatus Christi, ac veluti ordinaria, et perpetuo duratura; quæ proinde, una cum officio vicariatus Christi, transiit ad legitimos ejus successores Romanos Pontifices. In aliis autem Apostolis, potestas illa, et jurisdictio, solummodo fuit personalis, utpote ipsis una cum apostolatu, et dono linguarum, atque miraculorum propter necessitatem illius temporis, et primæ foundationis Ecclesiæ, per speciale privilegium a Christo Domino concessa, et coherens; atque idcirco privilegium illud, veluti personale, in morte ipsorum extinctum fuit, nec transiit ad successores ipsorum, quales sunt episcopi Papæ inferiores; ut can. *In novo*. dist. 21, et can. *Quarum vices*, dist. 68.

73. *Jurisdictio episcoporum, prout respicit has vel illas personas, vel Ecclesias, etc., immediate provenit a Papa.* — Altera vero pars, nempe jurisdictionem episcoporum quantum ad immediationem suppositorum agentium, seu prout respicit has vel illas personas, Ecclesias, etc., quibus, vel respectu quarum est collata, immediate provenire a Papa, clare desumitur ex can. *Qui se scit*. 2. quæst. 6, ubi Virgilius Papa sic: « Ipsa namque Ecclesia (Romana) quæ prima est, ita reliquis Ecclesiis vices suas credidit largiendas, ut in partem vocatæ sint sollicitudinis, in plenitudinem potestatis. » Quibus similia habentur in can. *Decreto*, 2, q. 6, et can. *Multum*, 3, quæst. 6, et can. *Sacro sancta*, dist. 22. Nam

ex illo loquendi modo manifeste habetur alios episcopos habere jurisdictionem suam, seu partem sollicitudinis, immediate ab Ecclesia Romana, quæ prima est et magistra aliarum.

74. *Ecclesia Romana instituit episcopatus.* — Accedit, quia Ecclesia Romana, instituit episcopatus, can. *Omnes*. dist. 22, ac Ecclesias singulas singulis presbyteris dedit, can. *Ecclesias*, 13, q. 1, cum similibus. ergo etiam episcopi ab ea immediate accipiunt jurisdictionem quoad has, vel illas Ecclesias, personas, et loca; nam nomine presbyteri designari episcopum, habetur can. *Legimus*, dist. 93. Id ipsum confirmat, et amplius declarat Glossa un. in c. *Quod translationem, de Offi. legat.* pluribus allegatis juribus ostendens, quod solus Papa episcopos creat, transfert, deponit, eorumque potestatem auget, vel restringit, et ipse dioceses erigit, dividit, ampliat, vel minuit: quod est evidens signum episcopos proxime ac immediate accipere jurisdictionem suam a Papa. Alioquin certe, si potestas jurisdictionis episcoporum immediate foret a Christo, ea non posset amplius per Ecclesiam auferri, vel restringi: prout patet in potestate ordinis episcopalis, quæ cum immediate sit a Deo, nequit per Ecclesiam amplius tolli, seu limitari, quin saltem valide exerceatur. (ADNOTATIO VI.)

75. *Solvuntur instantiæ contra dicta.* — Nec obstat illud *Actor.*, c. xx, 28: *Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei.* Resp. enim, hinc solum sequi, jurisdictionem episcoporum esse mediate a Spiritu sancto, nempe mediante auctoritate Ecclesiæ, non autem immediate: quomodo etiam *Ephes.* iv, 11 dicitur, quod *Deus dedit quidem quosdam Apostolos, alios autem pastores et doctores, etc.* Vel illud certe ex eo sic dicitur quia episcopatus secundum se, ac in generali, est a Deo institutus: nam iidem episcopi, ac quos ibidem loquitur Apostolus, non immediate a Christo, sed ab Apostolis, a quibus tunc propriis in Ecclesiis fuerunt constituti episcopi, suam acceperunt potestatem jurisdictionis; sicque præsens instantia parum urget.

76. *Episcopi succedunt in locum Apostolorum; et quomodo?* — Nec obstat ulterius, quod episcopi succedunt in locum Apostolorum, can. *In novo*, dist. 21, cum similibus; et fatetur concilium Trident., sess. 24. cap. iv, ibi: « Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt. » Resp. enim, hinc neutram

sequi, etiam episcopos immediate a Christo suam accipere jurisdictionem, prout receperunt Apostoli: sicut ex eo, quod omnes homines succedant primo parenti Adamo, pessime inferitur eos omnes immediate a Deo formari ex limo terræ. Succedunt itaque episcopi in locum Apostolorum, tum ratione ordinis episcopalis; tum etiam per quamdam similitudinem, et proportionem, ratione officii sui, quia sicut olim sub Christo adhuc vivente primi fuerunt duodecim Apostoli, dein septuaginta duo discipuli; ita nunc primi sub Romano Pontifice sunt episcopi, dein presbyteri, diaconi, etc. Non vero succedunt Apostolis episcopi quoad omnia alia, quia non habent donum linguarum et miraculorum, nec auctoritatem scribendi libros canonicos, neque potestatem prædicandi, ac fundandi Ecclesias toto terrarum orbe, ut habuerunt Apostoli. Bellarmin, cit., lib. IV, *de Romano Pontifice*, cap. xxv.

77. *Episcopus potest in sua diocesi, quod Papa in tota Ecclesia; et quomodo?* — Nec obstat tandem illud vulgatum dictum, « Episcopus potest in sua diocesi, quod Papa in tota Ecclesia, nisi quid sit specialiter exceptum. » Resp. enim dictum illud esse intelligendum cum debita subordinatione ad summum Pontificem, et salvis constitutionibus papalibus, quibus episcopus subesse debet; prout amplius declaratum est superius, tit. *de Constitutionibus* § IV. n. 77. et 78. (ADNOTATIO VII.)

78. *Episcopus debet justam censuram, quam inferior ordinarius in sibi subjectum tulit, observare, nec eam sine hujus præscitu relaxare.* — Quæritur III. Utrum illum, quem inferior prælatus excommunicavit, possit episcopus, hoc inscio, absolvere? Resp. I. Quando inferior ordinarius subditus episcopi, ut puta archidiaconus, vel decanus, profert in sibi subditum justam censuram ecclesiasticam, v. g. sententiam excommunicationis, tunc episcopus eandem observare debet, nec illam sine debita satisfactione, et præscitu proferentis relaxare; quamvis, si tunc absolverit, teneat absolutio per episcopum facta. Ita desumitur ex c. *Cum ab Ecclesiarum*, 3, h. t. et tradunt ibidem Glossa fin., et Abbas in *Summario*; Vivianus in *Rationali*; Pirhing, h. t. n. 74 et alii. Concordat c. *Ad reprimendum*, 8, h. t. ubi Innocentius III mandat archiepiscopo Rothomagensi, ejusque suffraganeis, ut sicut ipsi latas ab eis interdum in subditos ad reprimendam horum malitiam pœnas, seu censuras ecclesiasticas, volunt inviolabiliter ob-

servari: ita latas ab aliis (puta, ab episcopo Lexoviensi, suffraganeo illius) debeant inviolabiliter observare.

79. *Et hujus ratio?* — Accedit ratio: quia ecclesiasticus confunditur ordo, si sua unicuique jurisdictio non servetur, can. *Pervenit*, 11, q. 1, et quia censura per ordinarium lata semper præsumitur justa, donec contrarium probetur, c. *In præsentia*. 6. *de Renuntiat.* simulque excommunicatus in uno loco, ubique est excommunicatus, cum excommunicatio sequatur personam, sicut lepra leprosum, arg. can. *Cito turpem*, 1. q. 1. Hinc ipsa per unum ordinarium legitime lata, debet etiam per alium, quamvis ejus superiorem, observari, ut probant jura allegata.

80. *Quid si subditus inferioris conqueratur episcopo se injuste excommunicatum fuisse?* — Et hoc procedit, etiamsi subditus ordinarii inferioris conqueratur episcopo se injuste censura affectum, et v. g. excommunicatum fuisse. Adhuc enim non illico episcopus ipsum debet absolvere, sed antea eum remittere ad suum ordinarium inferiorem, a quo fuit excommunicatus, ut ipsum absolvat, cit. c. *Ad reprimendam*, § fin. n. 1. estque in simili dictum superius, n. 50.

81. *An valeat tunc absolutio per episcopum data irrequisito ordinario inferiore?* — Quod si tamen episcopus talem absolvat irrequisito ordinario inferiore, tenet quidem absolutio (nam episcopus est superior altero, estque ordinarius totius diocesis, can. *De persona* 11 q. 1. sicque habet concurrentem jurisdictionem erga omnes subditos suos cum quocumque inferiore ordinario) male tamen in hoc facit, utpote sine justa causa turbans jurisdictionem inferioris; ut cit. c. *Cum ab Ecclesiarum*, juncta Glossa fin. doctores, ibid. h. t.

82. *Potestas episcopi, ad quæ in specie sese extendat? Remissive.* — Cæterum, ad quæ in specie sese extendat officium, atque potestas episcopi, partim suo loco dicitur in propriis titulis, partim fusissime declaratur ab Augustino Barbosa in tribus integris tomis, « *de Officio et potestate episcopi* » inscriptis. (ADNOTATIO VIII.)

§ IV.

DE LEGE DIOECESANA, ET LEGE JURISDICTIONIS EPISCOPORUM.

83. *Jura episcopalia spectant vel ad legem diocesanam, vel ad legem jurisdictionis.* — Quæ-